

Na osnovu člana 14 stav 4 Zakona o metrologiji ("Službeni list CG", broj 79/08), Ministarstvo ekonomije donijelo je

PRAVILNIK

O METROLOŠKIM ZAHTJEVIMA ZA OSNOVNE ČASOVNIKE U SKLOPU TELEFONSKIH CENTRALA KOJI SE KORISTE ZA OBRAČUN METODOM ZAPISA PODATAKA O POZIVU

("Sl. list Crne Gore", br. 06/10 od 02.02.2010)

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se metrološki zahtjevi i način utvrđivanja ispunjenosti metroloških zahtjeva koje moraju da ispunjavaju osnovni časovnici u sklopu telefonskih centrala i koji se koriste za obračun metodom zapisa podataka o pozivu (u daljem tekstu: osnovni časovnik).

Član 2

Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:

- 1) osnovni časovnik određuje vrijeme početka, vrijeme završetka poziva i vremensko trajanje poziva, metodom zapisa podataka o pozivu (tool ticketing) i vrši obračun telekomunikacionih usluga;
- 2) oscilator je element osnovnog časovnika čiji je izlaz periodični signal na kome se zasniva rad sistemskog kalendara;
- 3) sistemski kalendar, softverski ili hardverski, daje informaciju o realnom vremenu, a služi za određivanje vremena trajanja telefonskog poziva;
- 4) zapis podataka o pozivu je zapis u elektronskoj formi koga čine sljedeći podaci relevantni za obračun:
 - a) broj pozivajućeg pretplatnika (A broj),
 - b) broj pozvanog pretplatnika (B broj),
 - c) datum i vrijeme početka poziva,
 - d) datum i vrijeme završetka poziva,
 - e) trajanje poziva,
 - f) tarifu,
 - g) pravac preko kojeg je ostvaren poziv.
- 5) korektno registrovan poziv je poziv koji u zapisu o pozivu ima tačno upisane podatke iz tačke 4 ovog člana;
- 6) korektno izvršen poziv je poziv koji nije završen nasilnim prekidom veze.

Član 3

Referentni uslovi su:

- 1) temperatura okoline: $23^{\circ}\text{C} \pm 2^{\circ}\text{C}$;
- 2) relativna vlažnost vazduha: $60\% \pm 15\%$;
- 3) napon napajanja: $\pm 2\%$ od nazivne vrijednosti;

Nazivni radni uslovi su:

- 1) temperatura okoline: od 5°C do 45°C ;
- 2) napon napajanja: $\pm 5\%$ od nazivne vrijednosti.

Član 4

Granice dozvoljene greške frekvencije periodičnog signala na izlazu iz oscilatora (u daljem tekstu: frekvencija vremenske baze), pod uslovima iz člana 3 ovog pravilnika su:

- 1) za relativnu grešku frekvencije vremenske baze $\pm 5 \times 10^{-6}$ u referentnim uslovima;
- 2) za relativnu grešku frekvencije vremenske baze $\pm 8 \times 10^{-6}$ u nazivnim radnim uslovima.

Apsolutna greška intervala vremena između početka i završetka poziva (u daljem tekstu vrijeme trajanja poziva Dt) je:

$$Dt = t - t_e \leq 1s,$$

gdje je:

t - vrijeme trajanja poziva izmjereno na centrali,

t_e - vrijeme trajanja poziva izmjereno etalonom - analizatorom protokola.

Dozvoljeno zaokruživanje vremena trajanja poziva od strane telefonske centrale može biti najviše 1s po pozivu.

Član 5

Utvrđivanje ispunjenosti zahtjeva u pogledu relativne greške frekvencije vremenske baze osnovnog časovnika, obavlja se na osnovu srednje vrijednosti dobijene iz najmanje 100 rezultata odgovarajućih mjerenja.

Ispunjenost navedenih zahtjeva može se obaviti i na osnovu najmanje 10 vrijednosti uzastopnih mjerenja frekvencije vremenske baze, od kojih svaka vrijednost mora zadovoljiti zadati kriterijum. Mjerenja treba ponoviti poslije 24 časa.

Apsolutna greška vremena trajanja poziva određuje se upoređivanjem vremena trajanja poziva iz zapisa podataka o pozivu, generisanog u telefonskoj centrali, sa odgovarajućim podatkom iz analizatora protokola.

Ispunjenost zahtjeva iz člana 4 ovog pravilnika, za apsolutnu grešku provjerava se na uzorku od najmanje 18000 slučajno odabranih poziva, pri čemu se u obzir uzimaju samo oni pozivi koji su korektno registrovani i korektno izvršeni.

Dozvoljeno je da od ukupnog broja poziva iz stava 4 ovog člana, bude registrovano 0,09% poziva za koje zahtjev iz člana 4, stav 2 ovog pravilnika, nije ispunjen.

Član 6

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o metrološkim uslovima za osnovne časovnike u sklopu telefonskih centrala koji se koriste za obračun metodom zapisa podataka o pozivu ("Službeni list SCG", broj 44/03).

Član 7

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 0904- 321/1

Podgorica, 27. januara 2010. godine

Ministar,

Branko Vujović, s.r.